

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 66934/09
Mladen KUNŠTEK
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući dana 1. travnja 2014. u Vijeću u sastavu:

Mirjana Lazarova Trajkovska, *predsjednica*,

Linos-Alexandre Sicilianos,

Ksenija Turković, *suci*,

i André Wampach, *zamjenik tajnika Odjela*,

Uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen 30. studenoga 2009.,

Uzimajući u obzir očitovanja koja je podnijela tužena država i odgovore na očitovanja koje je podnio podnositelj zahtjeva,

Nakon vijećanja donosi sljedeću odluku:

ČINJENICE

1. Podnositelj, g. Mladen Kunštek je hrvatski državljanin, rođen 1970. godine i živi u Cestici. Pred Sudom ga je zastupao g. H. Petrić, odvjetnik iz Zagreba. Hrvatsku vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

2. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

(a) 1. *Kazneni postupak protiv K.D.*

3. Točno neutvrđenog datuma 1996. godine, Općinsko državno odvjetništvo u Varaždinu podnijelo je optužni prijedlog Općinskom sudu u Varaždinu protiv jedne osobe, K.D. zbog nanošenja teških tjelesnih ozljeda podnositelju zahtjeva dana 5. studenoga 1995. Iako podnositelj nije bio stranka u tom postupku, imao je pravo postaviti imovinskopravni zahtjev u kaznenom postupku.

4. Na ročištu održanom dana 5. listopada 1998. podnositelj, koji nije bio zastupan po odvjetniku, postavio je zahtjev „za naknadu štete u skladu sa zakonom“, ali ga nije pobliže odredio. Raspravni sudac zabilježio je taj zahtjev u pismenom zapisniku s ročišta.

5. U svojem pisanom podnesku Općinskom sudu u Varaždinu od 9. srpnja 2001., podnositelj je podnio konkretan građanski zahtjev, tražeći naknadu nematerijalne štete zbog trpljenja i straha koji mu je prouzročio K.D.-ov napad.

6. Na ročištu održanom dana 23. listopada 2001. podnositelj je upoznat sa svojim pravom na podnošenje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku. Nakon toga je odlučio povući svoj imovinskopravni zahtjev. Mjerodavni dio zapisnika s ročišta glasi kako slijedi:

„Oštećenik, koji je prisustvovao ročištu i bio obaviješten o svojem pravu na podnošenje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku, obavijestio je sud da želi povući svoj zahtjev i da će od optuženika tražiti naknadu štete u zasebnom parničnom postupku.“

7. Dana 24. listopada 2001. Općinski sud u Varaždinu utvrdio je da je K.D. kriv za djela za koja je optužen i izrekao mu uvjetnu kaznu zatvora u trajanju od četiri mjeseca uz rok kušnje od godinu dana.

8. K.D. se žalio, te je Županijski sud u Varaždinu dana 4. prosinca 2001. odbio optužbe s osnova što je dana 1. siječnja 1998. donesen novi Kazneni zakon prema kojemu je za kazneno djelo nanošenja teške tjelesne povrede drugoj osobi zapriječena kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine, te je stoga za kazneni progon nastupila zastara dana 6. studenoga 2001.

(b) 2. *Građanski postupak*

9. U međuvremenu, dana 26. listopada 2001. podnositelj zahtjeva je podnio građansku tužbu protiv K.D. pred Općinskim sudom u Varaždinu. Tražio je 3.000,00 kuna (HRK) na ime materijalne štete za troškove liječenja svojih ozljeda i 22.000,00 kuna (HRK) za naknadu nematerijalne štete nanesene njegovom ugledu i časti te straha koji je pretrpio kao posljedicu K.D.-ovog napada.

10. Dana 18. prosinca 2001. Općinski sud u Varaždinu donio je presudu zbog izostanka, kojom je usvojio podnositeljev tužbeni zahtjev.

11. Dana 17. siječnja 2002. K.D. je podnio (prijedlog za povrat u prijašnje stanje). Tvrдио je da je poziv za ročište uručen njegovoj supruzi

umjesto njemu. Također je osporio tužbeni zahtjev podnositelja i izjavio žalbu protiv presude zbog izostanka.

12. Dana 8. svibnja 2002. Općinski sud u Varaždinu održao je ročište na kojem je supruga tuženika dala svoj iskaz. Izjavila je da je bila u to vrijeme u svađi s tuženikom i da je otišla u Republiku Češku, a da ga nije obavijestila o predstojećem ročištu. Istoga je dana Općinski sud u Varaždinu usvojio prijedlog tuženika i vratio postupak u prijašnje stanje.

13. U svojem pisanom podnesku od 24. srpnja 2002. tuženik se pozvao na članak 376. Zakona o obveznim odnosima i prigovorio da je tužbeni zahtjev podnositelja zastario.

14. Dana 26. rujna 2005. Općinski sud u Varaždinu donio je presudu kojom je odbio tužbeni zahtjev. Mjerodavni dio te presude glasi kako slijedi:

“... tužbeni zahtjev tužitelja, Mladena Kunšteka, ovime se odbija ...

Prema nalazu i mišljenju vještaka ... tužitelj je trpio duševnu bol jakog intenziteta u trajanju od šest mjeseci od incidenta, prouzročenu štetom po njegovu čast i ugled, zatim strah jakog intenziteta u trajanju od jednoga sata nakon incidenta i strah srednjeg intenziteta daljnjih mjesec dana.

Kako je do incidenta došlo 5. studenoga 1995., sud smatra, pozivajući se na nalaz i mišljenje vještaka te članak 376. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima, da je trogodišnji zastarni rok za podnošenje zahtjeva za naknadu štete nanesene časti i ugledu podnositelja počeo teći najkasnije 6. studenoga 1995., te je protekao 6. studenoga 1998. U pogledu pretrpljenog straha, zastarni je rok počeo teći najkasnije 6. prosinca 1995. te je protekao najkasnije 6. prosinca 1998. To znači da su oba dijela tog tužbenog zahtjeva zastarjela prije nego što je tužitelj dana 26. listopada 2001. podnio svoju tužbu ovome sudu.

...

Imajući u vidu da tuženik nije bio osuđen u kaznenom postupku, već su optužbe protiv njega odbijene, na ovaj se predmet ne primjenjuje članak 377. Zakona o obveznim odnosima ... primjenjuje se samo kad je pravomoćnom presudom kaznenog suda utvrđeno postojanje kaznenog djela i odgovornost počinitelja, što znači da u ovom predmetu nema razloga za primjenu tzv. privilegiranog roka zastare.

Tvrdnja tužitelja da je prekinuo tijek zastarnog roka pokretanjem parničnog postupka u roku od tri mjeseca od dana donošenja drugostupanjske presude kojom se odbijaju optužbe protiv tuženika zakonski je neutemeljena.

... kazneni postupak, sam po sebi, ne prekida tijek zastare u odnosu na zahtjeve za naknadu štete. Oštećenici moraju podnijeti imovinskopravni zahtjev u kaznenom postupku...”

Podnositelj se žalio protiv ove presude, navodeći da je Općinski sud nepravilno izračunao rok zastare i da je prijedlog tuženika za povrat u prijašnje stanje trebao biti odbijen.

15. Dana 13. lipnja 2007. Županijski sud u Varaždinu odbio je žalbu podnositelja, potvrđujući obrazloženje Općinskog suda u Varaždinu u pogledu zastarnog roka i utvrđujući da je žalba protiv odluke o povratu u prijašnje stanje nedopuštena. Mjerodavni dio te presude glasi kako slijedi:

„Žalba podnositelja ovime se odbija kao neosnovana ...

[Sud prihvaća] navode tužitelja da uvjeti za povrat u prijašnje stanje ... nisu bili ispunjeni ...

... jer činjenica da je supruga tuženika propustila uručiti tuženiku tužbeni zahtjev tužitelja i poziv nije bio valjani razlog za povrat u prijašnje stanje.

Unatoč tome, žalba protiv odluke o vraćanju postupka u prijašnje stanje je ... nedopuštena ... osim u slučaju ako je prijedlog za povrat u prijašnje stanje podnesen ... izvan roka ...

Pored navedenog, presuda zbog izostanka nije donesena u skladu sa zakonom ... budući da pravovaljanost tužbenog zahtjeva nije proizlazila iz izjave o činjenicama ... te bi ta presuda u svakom slučaju bila ukinuta po žalbi tuženika ...

U konkretnim okolnostima ovog predmeta, šteta koja je predmet tužbenog zahtjeva tužitelja nije bila prouzročena kaznenim djelom, imajući u vidu da je kazneni postupak protiv tuženika ... obustavljen nakon odbijanja optužbi ... te se primjenjuje članak 376. Zakona o obveznim odnosima ...

Kazneni postupak sam po sebi ne prekida tijek zastare u odnosu na naknadu štete, već oštećena osoba mora podnijeti imovinskopravni zahtjev u kaznenom postupku te, nakon što bude upućena na podnošenje tužbenog zahtjeva u parnici, podnijeti građansku tužbu u roku od tri mjeseca ... i tek će tada podnošenje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku prekinuti tijek zastare ...

... stoga je očigledno da su svi dijelovi tužbenog zahtjeva tužitelja zastarjeli u skladu s člankom 376. Zakona o obveznim odnosima.“

Podnositelj je protiv te presude podnio ustavnu tužbu.

16. Dana 7. listopada 2009. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositelja kao neosnovanu.

B. Mjerodavno domaće pravo i praksa

(c) 1. Mjerodavno domaće pravo

17. Mjerodavne odredbe Zakona o obveznim odnosima „Narodne novine“ br. 53/1991, 73/1991, 3/1994, 7/1996, 112/1999), u snazi u to vrijeme, propisivale su:

Članak 360.

„(1) Zastarom prestaje pravo zahtijevati ispunjenje obveze.

(2) Zastara nastupa kad protekne zakonom određeno vrijeme u kojem je vjerovnik mogao zahtijevati ispunjenje obveze.

...”

Članak 376.

„(1) Potraživanje naknade uzrokovane štete zastarijeva za tri godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je štetu učinila.

(2) U svakom slučaju ovo potraživanje zastarijeva za pet godina od kada je šteta nastala.

...”

Članak 377.

„(1) Kad je šteta uzrokovana krivičnim djelom, a za krivično gonjenje je predviđen dulji rok zastare, zahtjev za naknadu štete prema odgovornoj osobi zastarijeva kad istekne vrijeme određeno za zastaru krivičnog gonjenja.

(2) Prekid zastarijevanja krivičnog gonjenja povlači za sobom i prekid zastarijevanja zahtjeva za naknadu štete.

...”

Članak 388.

„Zastarijevanje se prekida podizanjem tužbe i svakom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika, pred sudom ili drugim nadležnim organom radi osiguranja ili ostvarenja potraživanja vjerovnika.“

Članak 389.

„(1) Prekid zastarijevanja izvršen podizanjem tužbe ili kojom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom radi utvrđivanja, osiguranja ili ostvarenja potraživanja, smatra se da nije nastupio ako vjerovnik odustane od tužbe ili radnje koju je poduzeo.

...”

Članak 392.

“ ...

(3) Kad je prekid zastarijevanja nastao podizanjem tužbe ili drugog zahtjeva ... zastarijevanje počinje teći iznova od dana kad je spor okončan.

...”

18. Mjerodavne odredbe Kaznenog zakona, „Narodne novine“, br: 110/1997, 27/1998, 50/2000, 129/2000, 51/2001, 111/2003, 190/2003, 105/2004, 84/2005, 71/2006, 110/2007, 152/2008, 57/2011, 143/2012), na snazi u to vrijeme, propisivale su:

Članak 18.

(1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske ne može se zbog zastare primijeniti kad protekne ovim Zakonom određeno vrijeme. Protek vremena se računa od počinjenja kaznenog djela, izrečene kazne ili određivanja primjene druge kaznenopravne sankcije.

...”

Članak 19.

(1) Kazneni progon radi primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske ... ne može se poduzeti kad protekne određeno vrijeme od počinjenja kaznenog djela, i to:

...

- tri godine za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od jedne godine zatvora,

...”

Članak 20.

(1) Zastara kaznenog progona počinje teći od dana kad je kazneno djelo počinjeno.

...

(3) Zastara se prekida svakom postupovnom radnjom koja se poduzima radi kaznenog progona počinitelja zbog počinjenog kaznenog djela.

...

(5) Nakon svakog prekida zastara počinje ponovno teći.

(6) Zastara kaznenog progona nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko je prema zakonu određena zastara kaznenog progona.”

19. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku, „Narodne novine“, br. 110/1997, 27/1998, 58/1999, 112/1999, 58/2002, 143/2002, 62/2003, 178/2004, 115/2006), na snazi u to vrijeme, propisivale su:

Članak 127.

"(1) Imovinskopravni zahtjev koji je nastao zbog počinjenja kaznenog djela raspravit će se na prijedlog ovlaštenih osoba u kaznenom postupku, ako se time ne bi znatno odugovlačio taj postupak.

...”

Članak 128.

"Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku može podnijeti osoba koja je ovlaštena da takav zahtjev ostvaruje u parnici."

Članak 130.

„Ovlaštene osobe za podnošenje imovinskopravnog zahtjeva (članak 128.) mogu do završetka glavne rasprave odustati od prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku i ostvarivati ga u parnici ...“

Članak 352.

„(1) Presudom se optužba odbija ili se optuženik oslobađa optužbe ili se proglašava krivim.“

Članak 353.

„Presudu kojom se optužba odbija sud će izreći:

...

„6) ako je optuženik oprostom, odnosno pomilovanjem oslobođen kaznenog progona ili se kazneni progon ne može poduzeti zbog zastare, ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju kazneni progon.“

(d)2. *Praksa domaćih sudova*

20. Vrhovni sud, u svojoj presudi br. Rev-2563/1992-2 od 6. travnja 1993., ispitivao je mogućnost da sud u parnici prosuđuje zastarni rok prema članku 377. Zakona o obveznim odnosima, ako kaznena odgovornost nije utvrđena pravomoćnom presudom kaznenog suda. Mjerodavni dio presude glasi kako slijedi:

„Zaključak nižih sudova da se članak 377. Zakona o obveznim odnosima primjenjuje samo ako je kazneno djelo utvrđeno pravomoćnom presudom kaznenog suda nije pravilan. To iz razloga, a u skladu s ustaljenom sudskom praksom, što u slučaju da je šteta prouzročena kaznenim djelom, ali protiv počinitelja nije pokrenut ili nije dovršen kazneni postupak zbog njegove smrti ili duševne bolesti, ili je kazneno djelo o kojem je riječ oprostom ili pomilovanjem bilo izuzeto od kaznenog progona, ili ako postoje druge okolnosti koje sprječavaju mogućnost utvrđivanja kaznene odgovornosti ili isključuju kazneni progon, činjenica da je šteta prouzročena kaznenim djelom može se, ako je tuženik istaknuo prigovor zastare, utvrđivati u parnici (kao prethodno pitanje).

Potrebno je primijetiti da se dulji rok zastare iz članka 377. Zakona o obveznim odnosima primjenjuje ne samo u odnosu na počinitelja kaznenog djela, već i na osobu odgovornu za štetu.“

21. Domaći žalbeni sudovi, u pogledu pitanja mogućnosti da građanski sud primijeni dulji rok zastare iz članka 377. Zakona o obveznim odnosima, presuđuju da se taj rok može primijeniti samo ako je pravomoćnom presudom kaznenog suda utvrđeno da je šteta prouzročena kaznenim djelom.

Mjerodavni dio presude po žalbi Županijskog suda u Bjelovaru od 22. travnja 1999. (br. GŽ-626/99) 1999. glasi:

“... Zastarni rok iz članka 377. Zakona o obveznim odnosima, kao dulji rok zastare, može se primijeniti samo ako je pravomoćnom presudom kaznenog suda utvrđeno da je šteta prouzročena kaznenim djelom. Ovaj se zastarni rok ne može primijeniti ako je kazneni postupak obustavljen odlukom, bez utvrđivanja krivnje odgovorne osobe. Međutim, postoje određene dvojbe je li građanski sud ovlašten utvrđivati je li šteta prouzročena kaznenim djelom.

Građanski je sud ovlašten to učiniti samo ako postoje određene okolnosti koje isključuju kazneni progon, što za posljedicu ima nemogućnost vođenja kaznenog postupka protiv počinitelja. Samo u tom slučaju, kako bi prosudio rok zastare u vezi sa štetom koja je prouzročena kaznenim djelom, građanski sud može sam utvrditi je li šteta prouzročena radnjama koja predstavljaju kazneno djelo.“

Isti pristup je zauzeo i Županijski sud u Varaždinu u svojoj presudi po žalbi od 3. veljače 2003. (br. GŽ-151/03-2) u predmetu u kojem je navodni počinitelj kaznenog djela preminuo u tijeku kaznenog postupka.

PRIGOVOR

22. Podnositelj zahtjeva prigovara na temelju članka 6. § 1. Konvencije da je zbog nepravilne primjene zastarnog roka bio lišen svoga prava na pristup sudu.

PRAVO

23. Podnositelj prigovara da nije imao pristup sudu kako je to propisano člankom 6. § 1. Konvencije koji glasi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da sud pravično ... ispita njegov slučaj....“.

(e) 1. Tvrđnje stranaka

24. Podnositelj navodi da su kazneni sudovi propustili odlučiti o njegovom imovinskopravnom zahtjevu, te da su parnični sudovi propustili prepoznati da je njegov imovinskopravni zahtjev od 5. listopada 1998. (vidi stavak 4. u prethodnom tekstu) prekinuo tijek zastare.

25. Vlada tvrdi da podnositelj nije iscrpio domaća pravna sredstva, jer pred Ustavnim sudom nije istaknuo prigovor zbog navodne povrede njegova prava na pristup sudu.

26. Vlada nadalje naglašava činjenicu da je podnositelj povukao svoj imovinskopravni zahtjev u kaznenom postupku na ročištu od 23. listopada 2001. Prema mišljenju Vlade, kazneni sud stoga nije mogao odlučiti o imovinskopravnom zahtjevu podnositelja, niti ga uputiti da svoj zahtjev postavi u parnici.

27. U svom odgovoru na očitovanje Vlade, podnositelj tvrdi da ga je sud, kao laika bez pravnog zastupnika u kaznenom postupku, trebao uputiti o načinu kako da postupi sa svojim građanskim zahtjevom.

28. Vlada je odgovorila da je podnositelj bio propisno obaviješten o mogućnosti podnošenja građanske tužbe na ročištu od 23. listopada 2001., ali da nije mogao biti obaviješten o posljedicama povlačenja imovinskopravnog zahtjeva, jer bi se time povrijedilo načelo jednakosti oružja. Prema mišljenju Vlade, podnositelj je svojim radnjama doveo do zastare svoga tužbenog zahtjeva.

(f) 2. Ocjena Suda

29. Sud smatra da nije potrebno ispitati sva očitovanja stranaka, jer je zahtjev u svakom slučaju nedopušten zbog sljedećih razloga.

30. Sud na početku primjećuje da podnositelj nije imao pravnog zastupnika na ročištu od 23. listopada 2001. (vidi stavak 6. u prethodnom tekstu). Međutim, Općinski sud u Varaždinu uputio ga je na tom ročištu u

njegova prava vezano uz imovinskopravni zahtjev. Podnositelj je nakon toga nedvosmisleno povukao svoj imovinskopravni zahtjev u kaznenom postupku. Stoga je dovoljno primijetiti da je svaki učinak koji je podnošenje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku moglo proizvesti na tijek zastare, ovime bio poništen.

31. Nadalje, prvenstveno je na nacionalnim tijelima, a posebice sudovima, da tumače i primjenjuju domaće pravo. To se posebice odnosi na to kako sudovi tumače pravila postupovne prirode (vidi predmet *Tejedor García protiv Španjolske*, 16. prosinca 1997., § 31., *Izvjješća o presudama i odlukama*, 1997-VIII).

32. Sud stoga prihvaća obrazloženje domaćih sudova da je zastara počela teći 6. prosinca 1995. i da njezin tijek nije bio prekinut do 26. listopada 2001.

33. Potrebno je vidjeti je li tužbeni zahtjev podnositelja u međuvremenu zastario. U tom pogledu Sud primjećuje da je opći zastarni rok iz članka 376. Zakona o obveznim odnosima (vidi stavak 17. u prethodnom tekstu) istekao otprilike tri godine prije nego što je podnositelj pokrenuo parnicu. U pogledu tzv. privilegiranog zastarnog roka (vidi stavke 14. i 17. u prethodnom tekstu), Sud upućuje na svoje utvrđenje u predmetu *Baničević* i zaključuje da se članak 377. Zakona o obveznim odnosima ne može primijeniti na ovaj predmet (vidi predmet *Baničević protiv Hrvatske* (odluka), br. 44252/10, § 33., 2. listopada 2012.).

34. Sud primjećuje da ništa nije sprječavalo podnositelja da svoju građansku tužbu za naknadu štete podnese u općem zastarnom roku iz članka 376. Zakona o obveznim odnosima, niti ga prisiljavalo da povuče svoj imovinskopravni zahtjev u kaznenom postupku. Svojim radnjama i propustima podnositelj je onemogućio građanske sudove da ispituju osnovanost njegova zahtjeva te se sam stavio u položaj u kojem je preuzeo rizik da se njegova građanska tužba proglašava zastarjelom (vidi predmet *Baničević*, naprijed citirano, §§ 35. i 36.).

35. Stoga se ne može reći da je zastara, ili način na koji je ona primijenjena u ovom predmetu, umanjila samu bit podnositeljevog prava na pristup sudu.

36. Slijedi da je zahtjev očigledno neosnovan i da ga treba odbiti u skladu s člankom 35. §§ 3. (a) i 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

Proglašava zahtjev nedopuštenim.

André Wampach
Zamjenik Tajnika

Mirjana Lazarova Trajkovska
Predsjednica